ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 21. júna 2007 *

V spojených veciach C-231/06 až C-233/06,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podané rozhodnutím Cour du travail de Bruxelles (Belgicko) z 10. mája 2006 a doručené Súdnemu dvoru 22. mája 2006, ktoré súvisia s konaniami:

Office national des pensions

proti

Emilienne Jonkman (C-231/06),

Hélène Vercheval (C-232/06),

a

Noëlle Permesaen (C-233/06)

proti

Office national des pensions,

* Jazyk konania: francúzština.

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia R. Schintgen, A. Borg Barthet, M. Ilešič (spravodajca) a E. Levits,

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 1. marca 2007,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— pani Jonkman, pani Vercheval a pani Permesaen, v zastúpení: J. Heynderickx, advokát,

— Office national des pensions, v zastúpení: R. Dupont a M. Willemet, advokáti,

— talianska vláda, v zastúpení: I. M. Braguglia, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci W. Ferrante, avvocato dello Stato,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: G. Rozet a M. van Beek, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 29. marca 2007,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu smernice Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, 1979, s. 24; Mim. vyd. 05/001, s. 215).

2 Tieto návrhy boli podané v rámci konaní, v ktorých žalobkyne — pani Jonkman, pani Vercheval a pani Permesaen — žalujú Office national des pensions (ďalej len „ONP“).

Konania vo veci samej a prejudiciálne otázky

3 Pani Jonkman, pani Vercheval a pani Permesaen po tom, čo pracovali ako letušky v Sabena SA, belgickej leteckej akciovej spoločnosti, podali žiadosť o starobný dôchodok ako letecký personál v civilnom letectve. Tieto žiadosti podali v rokoch 1992, 1995 a 1996, aby uplatnili svoje právo na dôchodok od 1. marca 1993, 1. júla 1996 a 1. februára 1997.

4 ONP im priznal dôchodok. Pani Jonkman, pani Vercheval a pani Permesaen však napadli rozhodnutia ONP pred Tribunal du travail de Bruxelles, pokiaľ ide o prvú

menovanú, a pred Tribunal du travail de Nivelles, pokiaľ ide o zostávajúce dve menované, uvádzajúc, že výpočet ich dôchodkov sa zakladal na diskriminačných ustanoveniach a že mali získať dôchodok vypočítaný podľa rovnakých pravidiel, aké sú uplatňované na palubný personál mužského pohlavia.

5 Konkrétne, z porovnania oznámení o výpočte dôchodku zainteresovaných osôb vyplývalo, že sumy výplat, ktoré boli zo strany ONP brané do úvahy, boli v období od 1. januára 1964 do 31. decembra 1980 u letušiek podstatne nižšie než u stevardov napriek skutočnosti, že ich základné platy boli rovnaké.

6 Toto sa vysvetľovalo rozdielom v zaobchádzaní medzi letuškami na jednej strane a ostatnými členmi palubného personálu na strane druhej počas vyššie uvedeného obdobia. Kráľovským nariadením z 10. januára 1964, ktorým sa určujú príspevky na financovanie starobného a pozostalostného dôchodkového systému leteckého personálu v civilnom letectve, ako aj podmienky ich vyplácania (*Moniteur belge* zo 17. januára 1964, s. 464), ktoré sa stalo účinným 1. januára 1964, bol zavedený zvláštny dôchodkový systém v prospech leteckého personálu v civilnom letectve, z ktorého však boli letušky vylúčené. Letušky podliehali všeobecnému systému zamestnaneckých dôchodkov, ktorý sa tak pri vyberaní príspevkov, ako aj pri výpočte dôchodku vyznačoval započítaním menšej časti mzdy, než bola časť, ktorá bola základom pre výpočet v osobitnom systéme leteckého personálu v civilnom letectve.

7 Dôvod vylúčenia letušiek z tohto osobitného dôchodkového systému spočíval v tom, že v uvedenom čase nemohli pokračovať vo svojej kariére ako členovia leteckého personálu po dovŕšení veku štyridsať rokov. Nemohli teda dovŕšiť úplnú kariéru. Z týchto dôvodov sa Belgické kráľovstvo rozhodlo nezahrnúť ich do zavádzaného osobitného systému.

8 Problematika kariérneho postupu v spoločnosti Sabena SA a dôchodkového systému letušiek bola predmetom viacerých sporov vedených pred belgickými súdmi, z ktorých niektoré boli rozhodnuté na základe rozsudku vyhláseného Súdnym dvorom v konaní o návrhu na začatie prejudiciálneho konania (rozsudky z 25. mája 1971, Defrenne, 80/70, Zb. s. 445; z 8. apríla 1976, Defrenne, 43/75, Zb. s. 455, a z 15. júna 1978, Defrenne, 149/77, Zb. s. 1365). Kráľovským nariadením z 27. júna 1980, ktorým bolo zmenené kráľovské nariadenie z 3. novembra 1969 určujúce pre letecký personál v civilnom letectve osobitné pravidlá vzniku práva na dôchodok a osobitné podmienky uplatnenia kráľovského nariadenia č. 50 z 24. októbra 1967 o starobnom a pozostalostnom dôchodku zamestnaných osôb (*Moniteur belge* z 23. augusta 1980, s. 9700), ktoré sa stalo účinným 1. januára 1981, boli letušky konečne zahrnuté do osobitného systému leteckého personálu v civilnom letectve. Následne belgický zákonodarca kráľovským nariadením z 28. marca 1984 s rovnakým názvom ako skoršie nariadenie (*Moniteur belge* z 3. apríla 1984, s. 4100) zaviedol vyrovnanie v prospech letušiek za obdobie od 1. januára 1964 do 31. decembra 1980. Keďže toto kráľovské nariadenie bolo zrušené rozsudkom Conseil d'État zo 7. septembra 1987, 25. júna 1997 bolo prijaté nové kráľovské nariadenie, rovnako s rovnakým názvom (*Moniteur belge* z 31. júla 1997 s. 19635, ďalej len „kráľovské nariadenie z 25. júna 1997"), s cieľom nápravy rozdielneho zaobchádzania medzi letuškami a stevardmi počas obdobia od 1. januára 1964 do 31. decembra 1980.

9 Podľa kráľovského nariadenia z 25. júna 1997 letušky, ktoré vykonávali toto povolanie počas obdobia od 1. januára 1964 do 31. decembra 1980, majú do budúcna právo na dôchodok vypočítaný podľa rovnakých podmienok, aké sú uplatňované na stevardov, pod podmienkou jednorazového zaplatenia vyrovnávacích príspevkov, zvýšených o úrok vo výške 10 % ročne. Predmetné vyrovnávacie príspevky predstavujú najmä rozdiel medzi príspevkami zaplatenými letuškami počas obdobia od 1. januára 1964 do 31. decembra 1980 a vyššími príspevkami zaplatenými stevardmi počas rovnakého obdobia.

10 Pani Jonkman, pani Vercheval a pani Permesaen zastávajú názor, že úprava uvádzaná v kráľovskom nariadení z 25. júna 1997 neumožňuje odstrániť všetku diskrimináciu medzi letuškami a stevardmi.

11 Rozsudkami zo 17. novembra 1997 a 9. januára 1998, ktoré vyhlásili Tribunal du travail de Bruxelles a Tribunal du travail de Nivelles, bolo vyhovené žalobám pani Jonkman a pani Vercheval z dôvodu, že spôsob výpočtu ich dôchodkov je diskriminačný.

12 V prípade pani Permesaen Tribunal du travail de Nivelles rozsudkom z 26. decembra 2003 čiastočne vyhovel argumentom ONP. Konštatoval, že priznanie dôchodku zhodného s dôchodkom mužských pracovníkov, podriadené podmienke zaplatenia príspevkov, ktoré mali byť uhradené, ak by pracovníčka patrila do tohto systému počas svojej profesionálnej kariéry, nepredstavuje diskrimináciu. Naopak, ako diskriminačný kvalifikoval úrok s ročnou sadzbou 10 %.

13 ONP napadol rozsudky zo 17. novembra 1997 a 9. januára 1998 odvolaním pred Cour du travail de Bruxelles. Na ten istý súd došlo odvolanie pani Permesaen proti rozsudku z 26. decembra 2003.

14 Cour du travail de Bruxelles zastáva názor, že praktické detaily systému úpravy zavedeného kráľovským nariadením z 25. júna 1997 môžu byť diskriminačné. V tejto súvislosti poznamenáva, že jednorazové zaplatenie značne vysokého kapitálu predstavuje pre osobu na dôchodku nezanedbateľnú prekážku. Cour du travail sa rovnako dovoláva daňového aspektu tohto systému úpravy v tom zmysle, že príspevky boli svojho času pre stevardov daňovo odpočítateľné, čo v prípade letušiek nie sú. Poznamenáva nakoniec, že sadzba uplatňovaných úrokov je vyššia než zákonná sadzba úrokov z omeškania a kompenzačných úrokov, ako aj banková sadzba.

15 Cour du travail de Bruxelles usúdil, že riešenie sporov vo veci samej závisí od výkladu smernice 79/7. Rozhodol teda prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa smernica 79/7 vykladať v tom zmysle, že oprávňuje členský štát na prijatie právnej úpravy smerujúcej k tomu, aby umožnila pôvodne diskriminovanej kategórii osôb určitého pohlavia mať prospech z dôchodkového systému, ktorý je uplatniteľný na osoby druhého pohlavia, s podmienkou spätného splatenia príspevkov (jednorazovým splatením veľmi vysokej istiny), ktoré sú na základe právnych predpisov uplatniteľných v tomto štáte na poslednú menovanú kategóriu osôb premlčané?

V prípade kladnej odpovede, nemá sa smernica 79/7 vykladať v tom zmysle, že požaduje, aby členský štát prispôsobil právne predpisy odporujúce tomuto ustanoveniu od chvíle, keď rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev konštatuje tento rozpor noriem, a prinajmenšom v premlčacej lehote, ktorá sa uplatní na pohľadávky príspevkov vzniknutých od prijatia tejto právnej úpravy?

2. Má sa smernica 79/7 vykladať v tom zmysle, že oprávňuje členský štát na prijatie právnej úpravy smerujúcej k tomu, aby umožnila pôvodne diskriminovanej kategórii osôb určitého pohlavia mať prospech z dôchodkového systému, ktorý je uplatniteľný na osoby druhého pohlavia, prostredníctvom zaplatenia vysokých úrokov z omeškania, ktoré sú na základe právnych predpisov uplatniteľných v tomto štáte na poslednú menovanú kategóriu osôb premlčané?

V prípade kladnej odpovede, nemá sa smernica 79/7 vykladať v tom zmysle, že požaduje, aby členský štát prispôsobil právne predpisy odporujúce tomuto ustanoveniu od chvíle, keď rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev konštatuje tento rozpor noriem, a prinajmenšom v premlčacej lehote, ktorá sa uplatní na úroky z omeškania vzniknuté od prijatia tejto právnej úpravy?“

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné poznámky

16 Hneď na úvod je potrebné konštatovať, čo nebolo napádané účastníkmi konania vo veci samej, že pôvodné vylúčenie letušiek z osobitného dôchodkového systému leteckého personálu v civilnom letectve bolo diskriminačné.

17 Rovnako hneď na úvod je potrebné poznamenať, že článok 141 ods. 1 a 2 ES týkajúci sa zásady rovnosti odmeňovania pracovníkov mužského a ženského pohlavia nie je v danom prípade uplatniteľný, keďže predmetný článok sa uplatňuje iba na zamestnanecké dôchodkové systémy a nie na zákonné dôchodkové systémy (rozsudky z 25. mája 1971, Defrenne, už citovaný, body 10 až 13; zo 6. októbra 1993, Ten Oever, C-109/91, Zb. s. I-4879, bod 9, a z 21. júla 2005, Vergani, C-207/04, Zb. s. I-7453, body 22 a 23).

18 Vnútroštátny súd teda dôvodne kladie otázky vo vzťahu k smernici 79/7, ktorá sa uplatňuje na zákonné systémy v oblasti sociálneho zabezpečenia vrátane zákonných dôchodkových systémov (rozsudok z 1. júla 1993, van Cant, C-154/92, Zb. s. I-3811, body 10 a 11).

19 Článok 4 ods. 1 tejto smernice zakazuje „[akúkoľvek] diskrimináci[u] z dôvodu pohlavia… predovšetkým, pokiaľ ide o… rozsah jednotlivých systémov a podmienky prístupu k nim…, povinnosť platiť príspevky a výpočet výšky príspevkov, [ako aj] výpočet dávok“. Tohto ustanovenia sa môžu pred vnútroštátnymi súdmi dovolávať subjekty podliehajúce ich právomoci s cieľom, aby sa neprihliadlo na akúkoľvek odporujúcu vnútroštátnu právnu úpravu (rozsudky z 13. decembra 1989, Ruzius-Wilbrink, C-102/88, Zb. s. 4311, bod 19, a z 27. októbra 1993, van Gemert-Derks, C-337/91, Zb. s. I-5435, bod 31).

O požiadavke splatenia vyrovnávacích príspevkov

20 Prvou časťou svojich otázok sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či smernici 79/7 odporuje, aby členský štát, ak prijíma právnu úpravu smerujúcu k tomu, aby pôvodne diskriminovaným osobám určitého pohlavia bolo umožnené mať prospech z dôchodkového systému, ktorý je uplatniteľný na osoby druhého pohlavia, podmieňoval toto ich pristúpenie do dôchodkového systému jednorazovým splatením vyrovnávacích príspevkov, ktoré predstavujú rozdiel medzi príspevkami zaplatenými pôvodne diskriminovanými osobami počas obdobia, v ktorom dochádzalo k diskriminácii, a vyššími príspevkami zaplatenými inou kategóriou osôb počas rovnakého obdobia, zvýšených o úroky s 10 % ročnou sadzbou.

21 Z pripomienok uvádzaných pred Súdnym dvorom vyplýva, že účastníci konania vo veci samej, Komisia Európskych spoločenstiev a talianska vláda zastávajú názor, že hlavná podmienka, ktorej podliehajú podľa kráľovského nariadenia z 25. júna 1997 letušky, na to, aby ich profesijná činnosť počas obdobia od 1. januára 1964 až 31. decembra 1980 bola zohľadnená rovnako ako profesijná činnosť stevardov, a to zaplatenie sumy zodpovedajúcej rozdielu medzi príspevkami, ktoré zaplatili v priebehu uvedeného obdobia, a vyššími príspevkami zaplatenými počas rovnakého obdobia stevardmi, nie je sama osebe diskriminačná.

22 Tento názor je správny. Ako už Súdny dvor konštatoval v rámci konaní týkajúcich sa zamestnaneckých dôchodkových systémov, skutočnosť, že pracovník si môže retroaktívne nárokovať vstup do zamestnaneckého dôchodkového systému, neumožňuje pracovníkovi vyhnúť sa plateniu príspevkov, ktoré sa vzťahujú na danú dobu členstva (rozsudky z 28. septembra 1994, Fisscher, C-128/93, Zb. s. I-4583, bod 37; z 24. októbra 1996, Dietz, C-435/93, Zb. s. I-5223, bod 34, a zo 16. mája 2000, Preston a i., C-78/98, Zb. s. I-3201, bod 39).

23 V prípade, ak dochádzalo k diskriminácii, znovunastolenie rovnosti zaobchádzania musí stavať diskriminovaného pracovníka do rovnakej situácie, ako je situácia pracovníkov iného pohlavia. V dôsledku toho sa uvedený pracovník nemôže dožadovať, najmä z finančného hľadiska, priaznivejšieho zaobchádzania, než je zaobchádzanie, aké by mal, ak by bol riadnym členom (už citované rozsudky Fisscher, body 35 a 36, ako aj Preston a i., bod 38).

24 Je nutné konštatovať, že táto judikatúra je analogicky uplatniteľná na prípad členstva v zákonnom dôchodkovom systéme. Z toho vyplýva, že členský štát, ak prijíma právnu úpravu smerujúcu k tomu, aby pôvodne diskriminovaným osobám určitého pohlavia bolo umožnené mať prospech z dôchodkového systému, ktorý je uplatniteľný na osoby druhého pohlavia, sa môže rozhodnúť znovunastoliť rovnosť zaobchádzania, vyžadujúc zaplatenie sumy predstavujúcej rozdiel medzi príspevkami zaplatenými pôvodne diskriminovanými osobami počas obdobia, v ktorom dochádzalo k diskriminácii, a vyššími príspevkami zaplatenými inou kategóriou osôb počas rovnakého obdobia. Skutočnosť, že táto druhá kategória osôb medzičasom má výhodu premlčania žaloby o zaplatenie svojich príspevkov, nemôže brániť vyrovnaniu, aké bolo uvedené vyššie, avšak za podmienky, ako uviedla generálna advokátka v bode 70 svojich návrhov, že podobná premlčacia lehota bude určená pre nových členov.

25 Okrem toho s cieľom predísť akejkoľvek spätnej diskriminácii môžu byť vyrovnávacie príspevky zvýšené o úroky kompenzujúce menové znehodnotenie. Ako uviedla generálna advokátka v bode 38 svojich návrhov a s výhradou formulovanou v ich bode 39, takéto zvýšenie zaručuje, aby príspevky zaplatené novými členmi neboli v skutočnosti nižšie než príspevky zaplatené zamestnancami, ktorí sú členmi od zavedenia dôchodkového systému.

26 Z dôvodov uvádzaných generálnou advokátkou v bodoch 64 a 65 jej návrhov sa vyššie uvedené úvahy obmedzujú na predpoklad, že vyrovnanie práv na dôchodok vytvára svoje účinky od dátumu nástupu na dôchodok. V skutočnosti vyrovnanie ponúkané osobám, ktoré už sú na dôchodku, vyžadujúc zaplatenie sumy predstavujúcej rozdiel

medzi príspevkami zaplatenými z ich strany v priebehu obdobia, počas ktorého boli diskriminovaní, a vyššími príspevkami zaplatenými inou kategóriou osôb počas rovnakého obdobia, odstraňuje nerovné zaobchádzanie, iba ak vedie k rovnakému výpočtu dôchodku za celé trvanie dôchodku každého zo zainteresovaných.

27 Z vyššie uvedeného vyplýva, že smernici 79/7 neodporuje, aby členský štát, ak prijíma právnu úpravu smerujúcu k tomu, aby pôvodne diskriminovaným osobám určitého pohlavia bolo umožnené mať po celé trvanie ich dôchodku prospech z dôchodkového systému, ktorý je uplatniteľný na osoby druhého pohlavia, podmieňoval toto ich pristúpenie do dôchodkového systému splatením vyrovnávacích príspevkov, ktoré predstavujú rozdiel medzi príspevkami zaplatenými pôvodne diskriminovanými osobami počas obdobia, v ktorom dochádzalo k diskriminácii, a vyššími príspevkami zaplatenými inou kategóriou osôb počas rovnakého obdobia, zvýšených o úroky kompenzujúce menové znehodnotenie.

O podmienkach zaplatenia vyrovnávacích príspevkov

28 Keďže vnútroštátny súd chce vedieť, či členský štát môže požadovať, aby bola vykonaná jednorazová úhrada vyrovnávacích príspevkov, zvýšená o 10 % ročnú úrokovú sadzbu, je potrebné poznamenať, že akékoľvek opatrenie prijaté členským štátom na dosiahnutie súladu s predpismi práva Spoločenstva, ako je zásada rovnosti zaobchádzania s mužmi a ženami, musí byť efektívne (pozri v tomto zmysle rozsudky Fisscher, už citovaný, bod 31; Preston a i., už citovaný, body 40 až 42; z 20. marca 2003, Kutz-Bauer, C-187/00, Zb. s. I-2741, bod 57, a zo 4. júla 2006, Adeneler a i., C-212/04, Zb. s. I-6057, bod 95). V dôsledku toho, aby sa postavenie letušiek dostalo do rovnakej situácie, akou je situácia stevardov, belgickému zákonodarcovi pri prijatí kráľovského nariadenia z 25. júna 1997 prislúchalo stanoviť podmienky vyrovnania tak, aby neboli prakticky nemožné alebo nadmerne ťažké.

29 Z pripomienok predložených pred Súdnym dvorom vyplýva, že berúc do úvahy dlhé obdobie diskriminácie, ktoré trvalo od 1. januára 1964 do 31. decembra 1980, a dlhoročné obdobie, ktoré uplynulo od jeho konca až do prijatia kráľovského nariadenia z 25. júna 1997 zavádzajúceho vyrovnanie (1981 až 1997), vyrovnávacie príspevky predstavujú mimoriadne vysokú sumu. Ako to uviedla generálna advokátka v bode 49 jej návrhov, táto suma by dokonca mohla prekročiť ročný dôchodok osôb, ktorým je vyrovnanie ponúkané. Ako to zdôraznila pani Jonkman, pani Vercheval a pani Permesaen, bez toho, aby im v tomto bode ONP oponoval, jednorazová úhrada takejto sumy sa môže ukázať ako nemožná alebo si môže vyžadovať pôžičku od finančnej inštitúcie, ktorá si zase bude vyžadovať zaplatenie úrokov.

30 Okrem toho z kráľovského nariadenia z 25. júna 1997 vyplýva, že toto nariadenie vo výnimočných prípadoch, neuplatniteľných v danom prípade, predvída rozloženie platby vyrovnávacích príspevkov vo forme ročných splátok.

31 Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti je potrebné konštatovať, že povinnosť jednorazovo zaplatiť vyrovnávacie príspevky, uložená zainteresovaným osobám, mala za dôsledok sťaženie vyrovnania práva letušiek na dôchodok.

32 Pokiaľ ide úrok s 10 % ročnou sadzbou, účastníci konania, Komisia a talianska vláda deklarovali, alebo pripustili, že táto sadzba je značne vysoká. V otázke na túto tému ONP nemohol na pojednávaní uviesť dôvod, pre ktorý kráľovské nariadenie z 25. júna 1997 určilo úrokovú sadzbu prekračujúcu mieru inflácie.

33 V každom prípad je nesporné, že určenie úrokovej sadzby presahujúcej sadzbu, ktorá je potrebná na kompenzáciu menového znehodnotenia, má za dôsledok, že príspevky

zaplatené novými členmi sú v skutočnosti vyššie než príspevky zaplatené zamestnancami, ktorí sú členmi od zavedenia dôchodkového systému. Keďže táto úroková sadzba má ďaleko od toho, aby letušky situovala do rovnakého postavenia, aké majú stevardi, prispieva k pokračovaniu nerovného zaobchádzania s letuškami.

34 Vnútroštátnemu súdu, ktorý jediný má úplné znalosti o vnútroštátnom práve, však prislúcha určiť, v akom rozsahu môže 10 % ročná úroková sadzba uvádzaná v kráľovskom nariadení z 25. júna 1997 zahŕňať percento úroku smerujúce ku kompenzácii menového znehodnotenia.

35 Zo súhrnu týchto úvah vyplýva, že smernici 79/7 odporuje, aby členský štát, ak prijíma právnu úpravu smerujúcu k tomu, aby pôvodne diskriminovaným osobám určitého pohlavia bolo umožnené mať prospech z dôchodkového systému, ktorý je uplatniteľný na osoby druhého pohlavia, vyžadoval, aby úhrada vyrovnávacích príspevkov bola zvýšená o iné úroky než úroky smerujúce ku kompenzácii menového znehodnotenia. Tejto smernici rovnako odporuje, ak sa vyžaduje, aby sa uvedená úhrada vykonala jednorazovo, pokiaľ táto podmienka robí predmetné vyrovnanie prakticky nemožným alebo nadmerne ťažkým. Takým je najmä prípad, ak suma, ktorá má byť zaplatená, prevyšuje ročný dôchodok zainteresovanej osoby.

O povinnostiach členského štátu vyplývajúcich z rozsudku vyhláseného v konaní o návrhu na začatie prejudiciálneho konania

36 Druhou časťou svojich otázok v spojení s kontextom konaní vo veci samej sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či má členský štát povinnosť prispôsobiť svoju právnu úpravu v nadväznosti na rozsudok vyhlásený Súdnym dvorom v konaní o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, z ktorého vyplýva nezlučiteľnosť predmetnej právnej úpravy s právom Spoločenstva.

37 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že na základe zásady lojálnej spolupráce stanovenej v článku 10 ES sú členské štáty povinné odstrániť nezákonné dôsledky porušenia práva Spoločenstva (rozsudok zo 7. januára 2004, Wells, C-201/02, Zb. s. I-723, bod 64 a citovaná judikatúra).

38 Preto v nadväznosti na rozsudok vyhlásený v konaní o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, z ktorého vyplýva nezlučiteľnosť vnútroštátnej právnej úpravy s právom Spoločenstva, prislúcha orgánom predmetného členského štátu prijať všetky všeobecné alebo individuálne opatrenia vhodné na zabezpečenie rešpektovania práva Spoločenstva na ich území (pozri v tomto zmysle rozsudky Wells, už citovaný, body 64 a 65, ako aj z 25. marca 2004, Azienda Agricola Giorgio, Giovanni a Luciano Visentin a i., C-495/00, Zb. s. I-2993, bod 39). Zachovávajúc výber opatrení, ktoré majú byť prijaté, uvedené orgány musia predovšetkým dbať o to, aby vnútroštátne právo bolo v súlade s právom Spoločenstva a aby práva, ktoré jednotlivci odvodzujú z právneho poriadku Spoločenstva, boli plne účinné.

39 Okrem toho, ako už Súdny dvor opakovane konštatoval v prípadoch diskriminácie odporujúcej právu Spoločenstva, pokiaľ nie sú prijaté žiadne opatrenia na obnovu rovnosti zaobchádzania, rešpektovanie zásady rovnosti možno zaručiť len tým, že členom znevýhodnenej skupiny sa poskytnú rovnaké výhody, aké dostávajú členovia zvýhodnenej skupiny. V takom prípade je vnútroštátny súd povinný neuplatňovať diskriminujúce vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby predtým žiadal jeho zrušenie zákonodarcom alebo naň musel čakať, a na členov znevýhodnenej skupiny uplatniť rovnaký režim, aký požívajú osoby inej kategórie (rozsudky z 28. septembra 1994, Avdel Systems, C-408/92, Zb. s. I-4435, body 16 a 17; z 12. decembra 2002, Rodríguez Caballero, C-442/00, Zb. s. I-11915, body 42 a 43, a zo 7. septembra 2006, Cordero Alonso, C-81/05, Zb. s. I-7569, body 45 a 46).

40 Navyše členský štát je povinný nahradiť škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva Spoločenstva. V prípade, ak sú podmienky takejto povinnosti splnené, vnútroštátnemu súdu prislúcha vyvodiť z tejto zásady dôsledky (pozri najmä rozsudky z 22. apríla 1997, Sutton, C-66/95, Zb. s. I-2163, bod 35, a z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, Zb. s. I-10239, body 51 a 52).

41 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné na druhú časť prejudiciálnych otázok odpovedať, že v nadväznosti na rozsudok vyhlásený v konaní o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, z ktorého vyplýva nezlučiteľnosť vnútroštátnej právnej úpravy s právom Spoločenstva, orgánom predmetného členského štátu prislúcha prijať všetky všeobecné alebo individuálne opatrenia vhodné na zabezpečenie rešpektovania práva Spoločenstva, dbajúc najmä o to, aby sa vnútroštátne právo v čo najkratšej lehote zosúladilo s právom Spoločenstva a aby práva, ktoré odvodzujú osoby podliehajúce súdnej právomoci z právneho poriadku Spoločenstva, boli plne účinné. V prípadoch zistenia diskriminácie odporujúcej právu Spoločenstva, pokiaľ nie sú prijaté žiadne opatrenia na obnovu rovnosti v zaobchádzaní, je vnútroštátny súd povinný po túto dobu neuplatňovať diskriminujúce vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby predtým žiadal jeho zrušenie zákonodarcom alebo naň musel čakať, a na členov znevýhodnenej skupiny uplatniť rovnaký režim, aký požívajú osoby inej kategórie.

O trovách

42 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. V prípade, ak členský štát prijíma právnu úpravu smerujúcu k tomu, aby pôvodne diskriminovaným osobám určitého pohlavia bolo umožnené mať po celé trvanie ich dôchodku prospech z dôchodkového systému, ktorý je uplatniteľný na osoby druhého pohlavia, smernici Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením

— neodporuje, ak uvedený členský štát podmieňuje toto ich pristúpenie do dôchodkového systému splatením vyrovnávacích príspevkov, ktoré predstavujú rozdiel medzi príspevkami zaplatenými pôvodne diskriminovanými osobami počas obdobia, v ktorom dochádzalo k diskriminácii, a vyššími príspevkami zaplatenými inou kategóriou osôb počas rovnakého obdobia, zvýšených o úroky kompenzujúce menové znehodnotenie,

— naopak odporuje, ak uvedený členský štát vyžaduje, aby predmetná úhrada vyrovnávacích príspevkov bola zvýšená o iné úroky než úroky smerujúce ku kompenzácii menového znehodnotenia,

— rovnako jej odporuje, ak sa vyžaduje, aby sa uvedená úhrada vykonala jednorazovo, pokiaľ táto podmienka robí predmetné vyrovnanie prakticky nemožným alebo nadmerne ťažkým. Takým je najmä prípad, ak suma, ktorá má byť zaplatená, prevyšuje ročný dôchodok zainteresovanej osoby.

2. V nadväznosti na rozsudok vyhlásený v konaní o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, z ktorého vyplýva nezlučiteľnosť vnútroštátnej právnej úpravy s právom Spoločenstva, prislúcha orgánom predmetného členského štátu prijať všetky všeobecné alebo individuálne opatrenia vhodné na zabezpečenie rešpektovania práva Spoločenstva, dbajúc najmä o to, aby sa vnútroštátne právo v čo najkratšej lehote zosúladilo s právom Spoločenstva a aby práva, ktoré odvodzujú osoby podliehajúce súdnej právomoci z právneho poriadku Spoločenstva, boli plne účinné.

V prípadoch zistenia diskriminácie odporujúcej právu Spoločenstva, pokiaľ nie sú prijaté žiadne opatrenia na obnovu rovnosti zaobchádzania, je vnútroštátny súd po túto dobu povinný neuplatňovať diskriminujúce vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby predtým žiadal jeho zrušenie zákonodarcom alebo naň musel čakať, a na členov znevýhodnenej skupiny uplatniť rovnaký režim, aký požívajú osoby inej kategórie.

Podpisy